

Sygn. akt VI ACa 948/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Anna Orłowska (spr.)

Sędzia SA – Krzysztof Tucharz

Sędzia SO (del.) – Beata Waś

Protokolant: – sekr. sądowy Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 29 marca 2012 r.

sygn. akt XX GC 527/11

I zmienia częściowo zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1 w części dotyczącej początkowych dat płatności ustawowych odsetek w ten tylko sposób, że zasądza ustawowe odsetki:

- od kwoty 28.060 zł od dnia 27.02.2009 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 28.060 zł od dnia 28.03.2009 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 28.060 zł od dnia 28.04.2009 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 8.418 zł od dnia 28.05.2009 r. do dnia zapłaty i oddala w pozostałym zakresie powództwo o odsetki;

b) punktowi 3 nadaje następujące brzmienie: „kosztami procesu obciąża obydwie strony – powoda w 37%, pozwanego w 63%, pozostawiając szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu”;

II oddala w pozostałej części apelację pozwanego;

III oddala apelację powoda;

IV znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 948/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 czerwca 2009 r. powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwoty 146.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od następujących kwot:

- 36.600 zł od dnia 13 lutego 2009 r. do dnia zapłaty;
- 36.600 zł od dnia 14 marca 2009 r. do dnia zapłaty;
- 36.600 zł od dnia 14 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty;
- 36.600 zł od dnia 14 maja 2009 r. do dnia zapłaty

oraz o zasądzenie kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, iż podstawą faktyczną żądania jest obowiązek zapłaty za wskazany w pozwie okres, z tytułu zawartej między stronami umowy dotyczącej obsługi serwisowej salonów (...) z wyłączeniem laboratoriów fotograficznych (...). Powód zaznaczał, iż fakt, że pozwany zwolnił go z obowiązku sprawowania serwisu w trakcie trwania okresu wypowiedzenia umowy nie oznacza, że powodowi nie przysługuje wynagrodzenie za ten okres.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 11 września 2009 r. Sąd Okręgowy w całości uwzględnił żądanie pozwu.

Sprzeciwem od nakazu zapłaty pozwany (...) Sp. z o.o. zaskarżył nakaz w całości, wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany zgłosił następujące zarzuty: - umowne ograniczenie zobowiązania do świadczenia usług konsultacji telefonicznych i zapłaty opłaty ryczałtowej do 31 grudnia 2008 r., - brak świadczenia jakichkolwiek usług przez powoda w okresie po 1 stycznia 2009 r., - brak podstaw do naliczenia premii regulaminowej, z ostrożności procesowej podniósł, iż wynagrodzenie należne jest za okres 3 miesięcy (najdalej do 9 kwietnia 2009 r.), a nie za okres 4 miesięcy (do 30 kwietnia 2009 r.).

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2010 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo oraz zasądził od powoda (...) Sp. z o.o. na rzecz pozwanego (...) Sp. z o.o. kwotę 7.494,70 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W wyniku rozpoznania apelacji powoda Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 7 czerwca 2011 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. Uzasadniając orzeczenie Sąd Apelacyjny stwierdził, iż Sąd I instancji zaniedbał dokonania prawidłowej wykładni postanowień przedmiotowej umowy, co w konsekwencji doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy. Sąd Apelacyjny wyraził pogląd, iż skoro możliwość przeprowadzenia konsultacji telefonicznych warunkowała podejmowanie doraźnych interwencji, to brak jest logicznych podstaw do przyjęcia, że postanowienie regulujące zasady wypowiedzenia umowy dotyczyło wyłącznie postanowień odnoszących się do zobowiązań ubocznych, które występowały bez usług telefonicznych konsultacji. Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji ustalił okoliczności faktyczne niezbędne do dokonania analizy zgodnego zamiaru stron oraz celu umowy, co umożliwił dokonanie prawidłowej wykładni przedmiotowej umowy.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 29 marca 2012 roku w punkcie 1. zasądził od pozwanego (...) Sp. z o.o. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. kwotę 92.598 zł z ustawowymi odsetkami od kwot:

- od kwoty 28.060 zł od dnia 26.02.2009r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 28.060 zł od dnia 27.03.2009r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 28.060 zł od dnia 27.04.2009r do dnia zapłaty;

- od kwoty 8.418 zł od dnia 27.05.2009r. do dnia zapłaty ;

oddalając powództwo w pozostałym zakresie (punkt 2.), rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania pozostawiając do rozpoznania referendarzowi sądowemu (punkt 3.).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o stan faktyczny ustalony w sposób następujący:

Dnia 31 maja 2004 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o., jako usługobiorcą oraz (...) Sp. z o.o., jako usługodawcą została zawarta umowa o sprawowanie serwisu. Umowa dotyczyła obsługi serwisowej salonów (...) z wyłączeniem laboratoriów fotograficznych (...). Przedmiotem umowy było zapewnienie przez usługodawcę obsługi serwisowej urządzeń wykorzystywanych przy użytkowaniu aplikacji (...) oraz obsługi serwisowej oprogramowania systemu (...), w zamian za opłaty serwisowe wnoszone przez usługobiorcę.

Do obowiązków usługodawcy należało: dokonywanie rocznych przeglądów kas fiskalnych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów, dokonywanie usług naprawczych na żądanie usługobiorcy, przywrócenie możliwości funkcyjnych oprogramowania do stanu występującego przed awarią, udzielanie konsultacji telefonicznych w zakresie funkcjonowania serwisowanego oprogramowania i serwisowanego sprzętu, dokonywanie odpowiednich wpisów do książek serwisowych urządzeń fiskalnych, dokonywanie napraw w sposób i w terminie możliwie nie kolidującym z działalnością handlową, sporządzenie dla usługobiorcy specyfikacji wykonanych usług. Usługodawca obowiązany był do zapewnienia telefonicznego serwisu czynnego w dni powszednie w godzinach 8.00-20.00 oraz w soboty, nie będące dniami świątecznymi, w godzinach 8.00-14.00, a także bieżących usług softwarowych w zakresie konsultacji, monitorowania i naprawiania niepoprawnego stanu zbiorów danych. Miesięczna opłata ryczałtowa została ustalona na kwotę 15.000 zł. Ponadto usługodawca obowiązany był zapewnić usunięcie stanów awaryjnych, w tym awarii serwera, awarii urządzeń fiskalnych, awarii związanych z niestabilnym funkcjonowaniem oprogramowania aplikacyjnego oraz dokonywać rocznych przeglądów urządzeń fiskalnych.

Do obowiązków usługobiorcy należało dokonywanie terminowych płatności za usługi serwisowe usługodawcy, umożliwienie pracownikom usługodawcy wykonywanie czynności serwisowych w momencie stawienia się do wezwania lub przeglądu, szkolenie własnych pracowników w zakresie zapewniającym prawidłową obsługę systemu (...). Usługobiorca zobowiązany był płacić za usługi serwisowe przelewem na podstawie faktur VAT, wystawionych przez usługodawcę za każdy miesiąc z terminem płatności 21 dni od daty wystawienia faktury. Ceny podane w umowie były cenami netto.

Dnia 1 maja 2007 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o. a (...) Sp. z o.o. został zawarty aneks nr (...) do umowy o sprawowanie serwisu. Na mocy aneksu zmianie uległa treść punktu 3.2 umowy, zgodnie z którym usługodawca do dnia 31 grudnia 2008 r. zobowiązany był do zapewnienia telefonicznych konsultacji w dni powszednie i w soboty, nie będące dniami świątecznymi, w godzinach 8.00- 20.00 oraz w niedziele w godzinach 10.00-20.00 pod groźbą kar umownych. Zgodnie z punktem 10.4 umowa została zawarta na czas nieokreślony z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia z zastrzeżeniem, że żadna ze stron nie złoży wypowiedzenia do dnia 1 stycznia 2009 r. W przypadku złożenia takiego wypowiedzenia przed dniem 1 stycznia 2009 r. przez jedną ze stron lub zaprzestaniem wykonywania umowy trwającym dłużej niż 30 dni druga strona miała prawo naliczyć karę umowną w wysokości 200.000 zł. Miesięczna opłata ryczałtowa została ustalona w wysokości 30.000 zł, z czego 23.000 zł to opłata zasadnicza, a 7.000 zł to premia regulaminowa. Premia regulaminowa mająca uznaniowy charakter należała się (...) w przypadku braku „zdarzeń negatywnych”.

Pismem z dnia 1 stycznia 2009 r. (...) Sp. z o.o., działając na podstawie punktu 7b) aneksu z dnia 1 maja 2007 r. do umowy o sprawowanie serwisu wypowiedział umowę, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Usługodawca (...) wystawił na rzecz usługobiorcy następujące faktury VAT: nr (...) z dnia 29 stycznia 2009 r. na kwotę 36.600 zł z terminem płatności na dzień 12 lutego 2009 r. tytułem serwisowej opłaty ryczałtowej za miesiąc styczeń 2009 r., nr (...) z dnia 27 lutego 2009 r. na kwotę 36.600 zł z terminem płatności na dzień 13 marca 2009 r. tytułem serwisowej opłaty ryczałtowej za miesiąc luty 2009 r., nr (...) z dnia 30 marca 2009 r. na kwotę 36.600 zł z terminem płatności na dzień 13 kwietnia 2009 r. tytułem serwisowej opłaty ryczałtowej za miesiąc marzec 2009 r., nr (...) z dnia 29 kwietnia 2009 r. na kwotę 36.600 zł z terminem płatności na dzień 13 maja 2009 r. tytułem serwisowej opłaty ryczałtowej za miesiąc kwiecień 2009 r. Usługodawca w okresie wypowiedzenia pozostawał w gotowości do świadczenia usług objętych umową stron, pozwany z tego obowiązku powoda nie zwolnił.

Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o twierdzenia stron wyraźnie przyznane bądź niezaprzeczone przez przeciwnika, złożone w toku postępowania dokumenty, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana oraz zeznania przesłuchanego w charakterze strony J. V.. Sąd Okręgowy podkreślił, że ustalając wzajemne zobowiązania stron umowy o sprawowanie serwisu, wziął przede wszystkim pod uwagę zeznania przesłuchanego w charakterze strony J. V., bowiem strona pozwana prawidłowo wezwana na rozprawę nie stawiała się.

Analizując dosłowne brzmienie zapisów umowy, tj. punktu 3.2 oraz 10.4 Sąd I instancji wskazał, iż pojawia się wątpliwość, co do treści zobowiązania usługobiorcy w zakresie zapłaty wynagrodzenia za usługi świadczone przez usługodawcę. Rozważenia zatem wymagało, czy pozwany zobowiązany był do zapłaty wynagrodzenia ryczałtowego tylko do daty 31 grudnia 2008 r., czy też do końca obowiązywania umowy o sprawowanie serwisu.

Sąd Okręgowy, dokonując wykładni zgodnych oświadczeń woli stron umowy, w rozumieniu art. 65 § 1 i 2 k.c. stwierdził, iż umowa o sprawowanie serwisu z dnia 31 maja 2004 r., zgodnie z punktem 10.4 umowy, została zawarta przez strony na czas nieokreślony, z możliwością jej wypowiedzenia przez każdą z nich z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Tym samym w świetle zapisu punktu 10.4 umowy, powód zobowiązany był do świadczenia usługi telefonicznych konsultacji oraz pozostałych usług do czasu rozwiązania umowy, również pozwany zobowiązany był do zapłaty za te usługi do dnia rozwiązania umowy. Natomiast zapis punktu 3.2 umowy zawiera postanowienie, iż usługodawca zobowiązany jest zapewnić telefoniczne konsultacje do dnia 31 grudnia 2008r. W świetle literalnego brzmienia tego zapisu powód obowiązany byłby do świadczenia usługi telefonicznych konsultacji do 31 grudnia 2008 r., zaś pozostałych usług do dnia rozwiązania umowy. Z kolei pozwany zobowiązany byłby do zapłaty za usługi telefonicznych konsultacji do dnia 31 grudnia 2008 r.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu Okręgowego, dosłowne (językowe) brzmienie zapisów umowy - punktu 10.4 i 3.2 jest na tyle nieprecyzyjne i niejasne, iż w oparciu jedynie o ich treść nie sposób ustalić wzajemnych zobowiązań stron. Tym samym Sąd I instancji, dokonując interpretacji umowy w zakresie zobowiązań stron, miał na uwadze całokształt postanowień łączącej strony umowy oraz zgodny zamiar stron, jaki towarzyszył im w dniu jej zawierania, a w szczególności aneksu nr (...) do umowy z dnia 1 maja 2007 r.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że umowa o sprawowanie serwisu regulowała m. in. zasady świadczenia usług przez usługodawcę. Zgodnie z umową usługodawca zobowiązany był do świadczenia usługi telefonicznych konsultacji, usuwania awarii, dokonywania rocznych przeglądów urządzeń. Przy czym usługa telefonicznych konsultacji miała najistotniejsze znaczenie z punktu widzenia stron. Mając zatem na uwadze, że umowa została zawarta na czas nieokreślony z możliwością jej wypowiedzenia za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia należało uznać, iż postanowienie dotyczące możliwości wypowiedzenia umowy odnosiło się do całości umowy, a nie poszczególnych zobowiązań stron. Przyjęcie bowiem, iż możliwość wypowiedzenia umowy odnosiła się jedynie do pozostałych usług, a nie odnosiła się do usługi telefonicznych konsultacji, albowiem obowiązek ich świadczenia wygasł, byłoby zdaniem Sądu I instancji nieracjonalne.

W takiej sytuacji rozważenia wymagało, co strony miały na uwadze dokonując zapisu w punkcie 3.2 umowy, iż usługa telefonicznych konsultacji ma być świadczona przez usługodawcę do 31 grudnia 2008 r., przy jednoczesnym zapisie, iż umowa zawarta jest na czas nieokreślony za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia. W ocenie Sądu Okręgowego, zgodnym zamiarem stron było zabezpieczenie obowiązku świadczenia przez usługodawcę usługi

konsultacji telefonicznych, jako usługi wiodącej dla pozwanego, do dnia 31 grudnia 2008 r., pod groźbą kary umownej. W 2007 r. pozwany (...) podjął decyzję o wymianie systemu kasowego, z tego też powodu w tym czasie pozwany nie był pewien, czy nowy system będzie dobrze funkcjonował. Z tego względu strony wprowadziły zapis dotyczący obowiązku świadczenia usługi konsultacji telefonicznych do dnia 31 grudnia 2008 r. oraz zapis, iż w przypadku wypowiedzenia umowy przez jedną ze stron przed dniem 1 stycznia 2009 r. lub zaprzestania wykonywania umowy trwającego dłużej niż 30 dni, druga strona miała prawo naliczenia kary umownej w wysokości 200.000 zł. W ocenie Sądu I instancji, zapis punktu 3.2 umowy nie ograniczał w czasie obowiązków stron świadczenia usługi telefonicznych konsultacji oraz zapłaty za tę usługę do 31 grudnia 2008 r., a zgodnym zamiarem stron było wzmocnienie tego obowiązku do dnia 31 grudnia 2008 r., pod groźbą kary umownej, oraz wola kontynuowania umowy na dotychczasowych warunkach w dalszym okresie, z możliwością jej wypowiedzenia, bez obowiązku zapłaty kary umownej.

Reasumując, w ocenie Sądu I instancji, zobowiązanie powoda do świadczenia usługi telefonicznych konsultacji nie wygasło z dniem 31 grudnia 2008 r., a powód zobowiązany był do świadczenia tej usługi do momentu rozwiązania umowy. Tym samym skoro powód pozostawał w gotowości do jej świadczenia, pozwany zobowiązany był do zapłaty umówionego wynagrodzenia ryczałtowego, tj. opłaty zasadniczej w kwocie 23.000 zł netto miesięcznie.

Sąd Okręgowy uznał, iż powodowi nie należy się zapłata premii regulaminowej. Premia regulaminowa w wysokości 7.000 zł netto należała się, bowiem powodowi w przypadku świadczenia usługi telefonicznych konsultacji i braku tzw. „zdarzeń negatywnych” (tj. braku zastrzeżeń, co do jej świadczenia). Skoro zatem powód faktycznie nie świadczył usługi, a pozostawał jedynie w gotowości do jej świadczenia, premia się mu nie należała, miała ona bowiem charakter uznaniowy. Jak zeznał powód słuchany w charakterze strony, premia miała charakter uznaniowy i była płatna pod warunkiem, że pozwany nie będzie miał zastrzeżeń do powoda. Zatem ta część wynagrodzenia powoda, mająca charakter uznaniowy, ściśle powiązana była z faktycznym świadczeniem ze strony powodowej. Obowiązek jej zapłaty aktualizował się w przypadku takiego świadczenia ze strony powoda, które nie było obarczone zaistnieniem zdarzeń negatywnych określonych w aneksie nr (...). Skoro bezspornie powód w czasie wypowiedzenia nie świadczył usług na rzecz pozwanego, brak jest możliwości uznania, że warunki przyznania premii ziściły się.

Sąd Okręgowy zasądził również wynagrodzenie (opłatę ryczałtową w wysokości 28.060 zł) na rzecz powoda do czasu upływu okresu wypowiedzenia, tj. do dnia 9 kwietnia 2009 r. Umowa o sprawowanie serwisu mogła być wypowiedziana z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia (punkt 10.4). Oświadczenie o wypowiedzeniu zostało doręczone powodowi 9 stycznia 2009 r., tym samym okres wypowiedzenia upłynął dnia 9 kwietnia 2009 r. W pozostałym zakresie, tj. w zakresie żądania zapłaty wynagrodzenia do dnia 30 kwietnia 2009r. Sąd I instancji powództwo oddalił.

Podstawę rozstrzygnięcia w zakresie odsetek stanowił art. 481 § 1 k.c. Zgodnie z umową pozwany zobowiązany był do zapłaty za usługi serwisowe przelewem na podstawie faktur VAT, wystawianych przez powoda za każdy miesiąc z terminem płatności 21 dni od daty wystawienia faktury. Ponieważ faktury VAT nr (...) obejmujące dochodzoną w niniejszej sprawie należność wystawione zostały dnia 29 stycznia 2009 r., 27 lutego 2009 r., 30 marca 2009 r., 29 kwietnia 2009 r., termin ich płatności przypadał na 25 lutego 2009 r., 26 marca 2009 r., 26 kwietnia 2009 r., 26 maja 2009 r., pozwany popadł w opóźnienie od dnia następnego, tj. od dnia 26 lutego 2009 r., 27 marca 2009 r., 27 kwietnia 2009 r., 27 maja 2009 r., dlatego zasadnym było zasądzenie odsetek od tych właśnie dni do dnia zapłaty.

Apelacje do wyroku złożyły obie strony.

Powód w swojej apelacji zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo o zapłatę kwoty 28.182 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 8.540 zł od dnia 26 lutego 2009 r. do dnia zapłaty;
- 8.540 zł od dnia 27 marca 2009 r. do dnia zapłaty;
- 8.540 zł od dnia 27 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty;

- 2.562 zł od dnia 27 maja 2009 r. do dnia zapłaty.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 65 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię umowy z dnia 31 maja 2004 r. zawartej pomiędzy powodem a pozwanym polegającą na uznaniu, iż strony uzależniły wypłatę premii regulaminowej od wystąpienia zdarzeń negatywnych i rzeczywistego świadczenia usług telefonicznych i serwisowych, podczas gdy zgodnym zamiarem stron było ustanowienie premii regulaminowej należnej powodowi w kwocie 7.000 zł miesięcznie za gotowość powoda do świadczenia w/w usług niezależnie od faktycznego ich wykonywania.

W związku z powyższym skarżący wnosił o zmianę wyroku Sądu I instancji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 120.780 zł wraz z odsetkami od kwot:

- 36.600 zł od dnia 26 lutego 2009 r. do dnia zapłaty,

- 36.600 zł od dnia 27 marca 2009 r. do dnia zapłaty,

- 36.600 zł od dnia 27 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty,

- 10.980 zł od dnia 27 maja 2009 r. do dnia zapłaty

oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany w swojej apelacji zaskarżył orzeczenie w części dotyczącej pkt 1 i 3 wyroku wnosząc o zmianę rozstrzygnięcia w tej części, poprzez oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu za postępowanie w obu instancjach, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według złożonego spisu kosztów (za I instancję) oraz norm przepisanych (za II instancję), ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucił orzeczeniu:

1. naruszenie przepisu art. 65 §2 k.c. poprzez:

a. stwierdzenie przez Sąd I instancji, iż treść pisemnej umowy (w szczególności postanowienia pkt 3.2 oraz 10.4) jest niejasna i nieprecyzyjna,

b. oparcie się przy badaniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy wyłącznie na zeznaniach jednej ze stron, tj. strony powodowej, bez uwzględnienia stanowiska strony pozwanej oraz dowodu z przesłuchania świadka, co doprowadziło do wyrażenia przez Sąd I instancji stwierdzeń, które są w sposób oczywisty sprzeczne z treścią umowy,

2. naruszenie przepisu art. 111 § 1 i § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwą wykładnię, skutkującą nieprawidłowym obliczeniem 28-dniowego terminu płatności faktur;

3. naruszenie przepisu art. 233 k.p.c. poprzez:

a. sprzeczność ustaleń sądu z treścią dowodów polegającą na przyjęciu, iż pozwany nie zwolnił powoda z obowiązku pozostawania w gotowości do świadczenia usług objętych umową z dnia 31 maja 2004r., choć powód w pozwie wskazał na tego rodzaju zwolnienie,

b. brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego polegający na nieuwzględnieniu dowodu z przesłuchania świadka M. G.,

c. sformułowanie ocen i konkluzji naruszających reguły logicznego wnioskowania - Sąd Okręgowy z jednej strony uznał, że powód zobowiązany był do zapewnienia telefonicznych konsultacji do dnia 31 grudnia 2008r., z drugiej zaś przyjął, że pozwany był zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia ryczałtowego za te konsultacje po tej dacie,

4. naruszenie przepisu art. 328 §2 k.p.c. poprzez pominięcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dowodu w postaci zeznań świadka M. G., złożonych na rozprawie w dniu 16 czerwca 2010r. i ich nieuwzględnienie czy to po stronie dowodów, na których sąd się oparł, czy to po stronie dowodów, którym sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;

5. naruszenie przepisu art. 108 §1 k.p.c. poprzez nierozstrzygnięcie w ogóle o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu i pozostawienie tego referendarzowi sądowemu wbrew przywołanemu przepisowi, który zezwala jedynie na to, aby referendarz sądowy dokonał szczegółowego wyliczenia kosztów obciążających strony;

6. naruszenie przepisu art. 326 §1 k.p.c. poprzez odroczenie ogłoszenia wyroku na 15 dni, wbrew przywołanemu przepisowi, który zezwala na odroczenie ogłoszenia tylko jeden raz na czas do dwóch tygodni.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego skutkowałą częściową zmianą zaskarżonego orzeczenia, natomiast apelacja powoda, jako niezasadna podlegała w całości oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podzielił w przeważającej części ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji przyjmując je za własne, zmieniając je jedynie w tym zakresie, że na mocy Aneksu numer (...) do Umowy o sprawowaniu serwisu (dalej: „Umowa”), który wszedł w życie 1 lipca 2006 roku, strony zmieniły punkt 5.1 Umowy ustalając, iż usługobiorca będzie płacił za usługi serwisowe przelewem na podstawie faktur VAT, wystawionych przez usługodawcę za każdy miesiąc z terminem płatności 28 dni od daty wystawienia faktury (Aneks nr (...) – k.210).

Mimo, iż nie zostało to wprost wyartykułowane, Sąd I instancji, przy orzekaniu prawidłowo oparł się także na przedłożonych przez stronę pozwaną Aneksach nr (...) do Umowy, odnosząc się chociażby do „zdarzeń negatywnych” warunkujących przyznanie usługodawcy premii (wprowadzone Aneksem nr (...)) oraz - jak można przypuszczać - ustalając daty, od których powodowi należą się odsetki ustawowe od zasadzonych kwot (w uzasadnieniu wyroku wskazano co prawda, iż termin płatności wynosił 21 dni, lecz ustalono daty płatności odsetek przypadające 27 dnia po wystawieniu faktury). Dopuszczenie omawianych dowodów było uzasadnione kierunkiem rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, uchylającego wyrok i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i wskazaniami w tym wyroku zawartymi. Jednocześnie strona powodowa w swojej apelacji nie zgłaszała zarzutów naruszenia prawa procesowego w tym zakresie (por. Uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 31 stycznia 2008 r. sygn. akt III CZP 49/07).

Modyfikując we wskazanej części ustalony przez Sąd I instancji stan faktyczny, Sąd Apelacyjny także oparł się na Aneksie nr (...) do umowy, który to dokument nie był kwestionowany przez żadną ze stron postępowania ani co do jego autentyczności, ani rzetelności w jego sporządzeniu.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, także rozważania prawne Sądu Okręgowego, ukierunkowane po części wskazaniami Sądu Apelacyjnego przedstawionymi przy pierwszym rozpoznaniu sprawy, były prawidłowe.

Na wstępie zaznaczyć jeszcze należy, iż Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, pozostawał na podstawie art. 386 § 6 k.p.c. związany oceną prawną i wskazaniami co do dalszego postępowania wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji uchylającego wyrok Sądu Okręgowego do ponownego rozpoznania. Tym samym, wyrażona przez Sąd Apelacyjny przy pierwszym rozpoznaniu sprawy ocena prawna, zgodnie z którą zapisy Umowy wraz ze zmianami wykonanymi Aneksem nr (...) nie dawały podstaw by przyjąć, że po dacie 31 grudnia 2012 roku obowiązek powoda pozostawiania w gotowości do świadczenia usług telefonicznych konsultacji wygasł, wiązała Sąd w niniejszym postępowaniu.

Przechodząc do rozpoznania zarzutów apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny uznał, iż zasługiwała ona na uwzględnienie jedynie w niewielkiej części, mianowicie co do sposobu ustalenia początkowej daty, od której powód uprawniony był do naliczania odsetek ustawowych. W pozostałym zakresie, przedstawione zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienie.

Analizując w pierwszej kolejności zarzuty związane z naruszeniem prawa procesowego, jako niezasadny uznać należało zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, uzupełnione nieznacznie przez Sąd Apelacyjny, odpowiadają zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu i są kompletne. W aktach sprawy brak było dowodów popierających twierdzenie, jakoby powód został skutecznie zwolniony z obowiązku pozostawania w gotowości do świadczenia usług objętych Umową. Pozwany, powołujący się na tę okoliczność (art. 6 k.c.), nie udowodnił, że zwolnił usługodawcę w okresie wypowiedzenia Umowy z obowiązku świadczenia usług konsultacji telefonicznych, a usługodawca na taką zmianę sposobu wykonywania Umowy wyraził zgodę.

Należy w tym miejscu jedynie wspomnieć, iż zgodnie z punktem 10.1 Umowy, zmiany i uzupełnienia Umowy mogły być wprowadzone tylko za obopólną pisemną zgodą usługobiorcy i usługodawcy. Strony nie zastrzegły w Umowie rygору pominięcia formy pisemnej, tym samym przyjęć należało, iż jest ona zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych (art. 246 k.p.c. w zw. z art. 74 § 1 k.c.). Mając zaś na względzie, iż Umowa została zawarta pomiędzy przedsiębiorcami, ograniczenia dowodowe nie miały w sprawie zastosowania (art. 74 § 3 k.c.).

Prawdą jest, że w uzasadnieniu pozwu znalazło się stwierdzenie, iż pozwany zwolnił powoda z obowiązku sprawowania serwisu w trakcie trwania okresu wypowiedzenia. W kolejnych pismach procesowych powoda okoliczność ta została jednakże zanegowana. Dyspozycja art. 229 k.p.c. nie pozwala w tej sytuacji uznać w omawianym zakresie twierdzeń za przyznane.

Wyjaśnić jednakże należy, iż jednostronne zwolnienie powoda przez pozwanego z obowiązku świadczenia usług w okresie wypowiedzenia Umowy, nie mogło stanowić podstawy do odmowy spełnienia przez pozwanego swojego zobowiązania, tj. zapłaty wynagrodzenia. Jedynie bowiem w sytuacji wyrażenia przez powoda pisemnej zgody na modyfikację warunków Umowy (tj. zakończenie świadczenia usług telefonicznych konsultacji) pozwany mógłby zwolnić się z obowiązku zapłaty wynagrodzenia. Tymczasem, jak już wskazano wcześniej, pozwany nie wykazał, by powód wyraził zgodę na modyfikację Umowy w tym zakresie.

Słusznie zaznaczył przy tym pozwany, iż dokonując oceny zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego Sąd I instancji nie odniósł się wprost do oceny zeznań świadka M. G. (zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.). W ocenie Sądu Apelacyjnego, zeznania świadka były wiarygodne, niemniej twierdzenia te nie miały kluczowego znaczenia dla rozstrzygnięcia. W szczególności nie mogły być one wystarczające dla uznania za udowodnione, iż powód wyraził zgodę na zwolnienie go z obowiązku świadczenia usług na rzecz pozwanego w okresie wypowiedzenia Umowy. Dodać należy, iż zwolnienie jednej ze stron z przewidzianych w Umowie obowiązków stanowiłoby niewątpliwie zmianę treści Umowy. Przytaczane przez świadka rozmowy telefoniczne między stronami, gdzie wskazywał, że strona pozwana zwolniła powoda z obowiązku świadczenia usług, nie mogły stanowić wystarczającej podstawy dla ustalenia, iż powód wyraził zgodę na zwolnienie go z obowiązku świadczenia usług, w sytuacji w której powód zaprzeczył jakoby doszło do zwolnienia go z obowiązków wynikających z Umowy. Należy przy tym podkreślić, iż świadek zeznał, że poinformowano powoda, że nie musi on utrzymywać serwisu w okresie świąt narodowych w 2008 roku, mimo to nadal pozwany opłacał faktury. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w oparciu o te twierdzenia nie można było przyjąć za ustalone, by doszło do zwolnienia powoda z obowiązku co najmniej pozostawania w gotowości do świadczenia usług, do czasu upływu terminu wypowiedzenia Umowy.

Co do pozostałych twierdzeń świadka M. G., w szczególności odnoszących się do interpretacji intencji stron we wprowadzeniu do Umowy, mocą Aneksu nr (...), nowego brzmienia punktu 3.2, Sąd orzekający pozostawał związany wskazaniem Sądu Apelacyjnego wyrażonymi przy pierwszym rozpoznaniu sprawy, gdzie stwierdzono, iż brak jest logicznych podstaw do przyjęcia, że postanowienie regulujące zasady wypowiedzenia Umowy dotyczyło wyłącznie postanowień odnoszących się do zobowiązań ubocznych, które występowały bez usług telefonicznych konsultacji. Tym samym ustalone zostało, że zgodnie z wolą stron zawartą w Umowie i w Aneksach, po dacie 31 grudnia 2008 roku powód nadal pozostawał zobowiązany do zapewnienia telefonicznych konsultacji, aż do czasu skutecznego rozwiązania Umowy.

Tym samym, jako niezasadne należało uznać także zarzuty skarżącego dotyczące naruszenia art. 65 § 2 k.c. Zgodnie z dyspozycją art. 386 § 6 k.p.c. ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Wyrażona przez Sąd Apelacyjny przy pierwszym rozpoznaniu sprawy ocena prawna – zgodnie z którą zapisy Umowy wraz ze zmianami dokonanymi Aneksami nr (...) nie dawały podstaw, by przyjąć, że po dacie 31 grudnia 2008 roku obowiązek powoda pozostawania w gotowości do świadczenia usług telefonicznych konsultacji wygasł – wiązała Sąd w niniejszym postępowaniu. Zaznaczyć przy tym należy, iż materiał dowodowy w postaci zeznań świadka M. G. był znany Sądowi Apelacyjnemu już przy pierwszym rozpoznawaniu sprawy. Argumentacja skarżącego zmierzająca do wykazania, iż Umowę należy interpretować w ten sposób, że wolą stron było zakończenie świadczenia usług konsultacji telefonicznych z dniem 31 grudnia 2008 roku, spóźniona na obecnym etapie sprawy, nie mogła zasługiwać na uwzględnienie.

Reasumując, w sytuacji w której na mocy łączącej strony Umowy wraz z kolejnymi do niej Aneksami, także po dniu 31 grudnia 2008 roku powód zobowiązany był do świadczenia usług konsultacji telefonicznych i pozostawał w gotowości do ich świadczenia, niezależnie od faktycznego zakresu wykonywanych świadczeń, pozwany zobowiązany był do uiszczenia przewidzianej za tę usługę zapłaty. Sąd I instancji w sposób prawidłowy ustalił zatem wysokość należnych z tego tytułu opłat i zobowiązał pozwanego do ich uiszczenia.

Jedynym merytorycznym uchybieniem, na które zasadnie wskazywał skarżący, dotyczyło sposobu ustalenia początkowej daty naliczania odsetek od zasądzonych kwot. Jak wynika z Aneksu nr (...) do Umowy, termin płatności kolejnych kwot wynosił 28 dni od daty wystawienia faktury. Ponieważ faktury VAT nr (...) obejmujące dochodzoną w niniejszej sprawie należność wystawione zostały kolejno dnia 29 stycznia 2009 r., 27 lutego 2009 r., 30 marca 2009 r., 29 kwietnia 2009 r. ostateczny termin ich płatności przypadał odpowiednio na 26 lutego 2009 r., 27 marca 2009 r., 27 kwietnia 2009 r., 27 maja 2009 r. Powodowi przysługiwało zatem prawo do naliczania odsetek ustawowych, w odniesieniu do każdej faktury, od dnia następnego po upływie terminu płatności. W tym zakresie zaskarżony wyrok podlegał zmianie.

Zarzut naruszenia art. 326 § 1 k.p.c. nie mógł skutkować zmianą bądź uchyleniem zaskarżonego orzeczenia w sytuacji, w której żaden przepis ustawy nie przewiduje takiej sankcji za przekroczenie terminu dwutygodniowego na ogłoszenie orzeczenia po zamknięciu rozprawy. Ponadto nie zostało wykazane, aby uchybienie powyższemu terminowi, mającemu charakter instrukcyjny, miało jakikolwiek wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, także zarzuty apelacji powoda nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd II instancji podzielił argumentację Sądu Okręgowego uznając, iż w sytuacji w której powód faktycznie nie świadczył usług, a pozostawał jedynie w gotowości do ich świadczenia, nie należała się mu przewidziana Umową premia. Wprowadzone w Aneksie nr (...) do Umowy rozróżnienie wynagrodzenia należnego powodowi na opłatę zasadniczą oraz premię regulaminową miało bowiem za zadanie uzależnienie części należnych powodowi świadczeń od jakości wykonywanej pracy. Zastrzeżenie, iż brak stwierdzenia „zdarzeń negatywnych” skutkowało będzie automatyczną zapłatą premii regulaminowej, nie mogło być w ocenie Sądu Apelacyjnego podstawą dla uznania, iż nawet w sytuacji faktycznego niewykonywania żadnej pracy, premię należało wypłacić. Trafnie podnosił przy tym pozwany w odpowiedzi na apelację, iż aby premia mogła zostać przyznana powodowi musiało być możliwe zweryfikowanie przez pozwanego zaistnienia przesłanek pozytywnych lub negatywnych przy świadczeniu usług. Zgodzić się zatem należy, iż premia nie mogła być należna powodowi jedynie za gotowość do świadczenia usługi.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny w oparciu o dyspozycję art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Orzekając o kosztach postępowania przed Sądem I instancji, Sąd Apelacyjny uwzględnił w tym zakresie zarzuty pozwanego, uznając je za uzasadnione. W związku z tym Sąd Apelacyjny zmienił rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3. zaskarżonego wyroku ustalając, iż żądanie pozwu okazało się zasadne w około 63%, w tej zatem części pozwany

powinien pokryć koszty procesu, a powód odpowiednio w 37%. Szczegółowe wyliczenie tych kosztów pozostawiono referendarzowi sądowemu.

Mając zaś na względzie, iż apelacja powoda okazała się być w całości niezasadna, zaś apelacja pozwanego jedynie w nieznacznej części zasługiwała na uwzględnienie, Sąd Apelacyjny także w oparciu o dyspozycję art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.